

Úgy is szíven ütött a halálhíre, hogy az utóbbi néhány évben a versenyekkel, a konferenciákkal, az évkönyvekkel kapcsolatos megbeszéléseinket egyre többször tarkította egészségi állapotáról szóló párbeszéd köztünk. Vitalitása azonban annyira nem csökkent, hogy amikor már nem tudott lelépcsőzni a lakásából sem, még mindig felhívott újabb ötletekkel. Aztán elhallgattak ezek a hívások.

A fizikatanárok közössége Nagy Márton legfőbb érdemének azt tartja, hogy egyedülálló tehetséggondozó fizikaverseny-rendszert dolgozott ki és tartott fent egy olyan korban, amikor szemünk előtt veszt a fizikaoktatás a presztizséből. Ezek a versenyek képezik a hazai fizikus tehetséggondozás gerincét, de lekesítik és mozgatják a határainkon túli magyar anyanyelvű diákokat is, s egyúttal ápolják a három névadó tanár – *Mikola Sándor*, *Fényes Imre* és *Vermes Miklós* – emlékét.

Most rajtunk a sor: ne feledjük ikonikus személyiségét, szervező munkáját, humorát, kitartását, példamutatását, miszerint felkarolta a tehetségeket. Folytasuk (segítsük folytatni) ezt a munkát, mert tehetséges

diákok továbbra is vannak, és a nemzetnek szüksége van a kiváló szakemberekre.

Búcsúzzunk Tőled, Marci bácsi!

Pápai Gyula

Nagy Márton írásai a *Fizikai Szemlében*

Nagy Márton: Mikola ünnepe Sopronban — 1981/472

Nagy Márton: 125 éves a soproni Berzsényi Dániel gimnázium — 1983/112

Nagy Márton: A matematika és fizika tanításának kezdetei Sopronban — 1985/235

Nagy Márton: Sopron, a fizika-tehetségkutatás fellegvára — 1991/97

Nagy Márton: Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) kovásznai tanári találkozója — 1992/276

Nagy Márton: Vermes Miklós nyomdokain — 1993/120

Nagy Márton, *Tolvaj László*: Soproni versenyek, 1994 — 1994/446

Nagy Márton: Protestáns iskolák részvétele a fizikus tehetségek felkutatásában — 1994/449

Nagy Márton: Szlovákiai fizikatanárok első konferenciája — 1995/287

Baranyi Károly: A fizikai gondolkodás iskolája (*Nagy Márton*) — 1996/184

Nagy Márton: Emlékezés Vermes Miklórsz születésének 100. évfordulóján — 2005/171

Varga István, 1952–2007 (*Nagy Márton*) — 2007/382

KITÜNTETÉSEK

Rátz Tanár Úr Életműdíj 2020. évi kitüntetettjei

Lévainé Kovács Róza matematika–fizika szakos tanár, a Karcagi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola intézményvezető-helyettese. Fő célja a fizika népszerűsítése az általános iskolai diákok körében, iskolájában irányítja a Tehetségpont munkáját, vezeti a Fizika kört. Iskolán túlmutató tevékenysége rendkívül gazdag, tág rálátással bír a közoktatás szinte minden területére. Szaktanácsadó, mentor, kiemelt projektek szakértője fizikából, az ELFT Általános Iskolai Szakcsoport elnöke. 15 éven át rendezte a Fizika Próbaversenyt, amelyen 16 ezernél több tanulót versenyeztetett, majd 2011-ben Fizika⁺ néven országos fizikaversenyt indított és szervez máig is. Tehetséggondozó munkája a különféle csapatversenyek tekintetében rendszeres és kiemelkedő, így az általa felkészített diákok számos jó helyezést és különdíjat értek el évtizedeken át.

Farkas László matematika és fizika szakos tanár, a keszthelyi Vajda János Gimnázium munkaközösség-vezetője, szaktanácsadó, mesterpedagógus. Tehetséggondozó programjában eddig több mint 2000 diák vett részt. Tanítványai közül többen értek el kiváló helyezést az Ifjú Fizikusok Nemzetközi Versenyén, az OKTV-ken és egyéb rangos hazai versenyeken. Nevéhez fűződik a keszthelyi Newton Kupa komplex természettudományi verseny elindítása, amely több mint negyedszázada minden évben megrendezésre kerül. Tudásmegosztó tevékenysége is példaértékű, szaktanácsadóként ismereteit előadások tartásával, helyi és országos la-

pokban való publikálással osztja meg. Munkájával – az ELFT tagjaként, illetve 16 éven keresztül a középiskolai tanári szakcsoport vezetője tagjaként – hozzájárult a hazai fizikaoktatás fejlődéséhez.

Ericsson-díj, 2020

A fizika tehetségeinek gondozásáért

Hömöstre *Mibály* a Budapesti Német Iskolában német nyelven oktatja a fizikát. Szakkörei rendkívül népszerűek, munkája nyomán diákjai nagy arányban választják a természettudományos és mérnöki pályát. Gimnáziumi munkája mellett 2013-ban tagja lett az Ifjú Fizikusok Nemzetközi Versenye nemzetközi vezetőtestületének, és szervezi a magyar csapat kiválasztásának-felkészítésének folyamatát. A magyar csapat 2015 óta minden évben éremmel tér haza. A sikerekben kulcsfontosságú volt a felkészítés módszertanának kidolgozása: a féléves folyamatban a kísérletalapú felfedező kutatómunka mellett hangsúlyos szerepet kap a kommunikációs készségek és a csapatmunkával kapcsolatos kompetenciák fejlesztése. A tehetséggondozást nem csak magas fokon űzi, de oktatja is. A 2015/16 tanévtől kezdődően az ELTE Anyagfizikai Tanszékének részállású mesteroktatója.

Siposs András az ELTE Apáczai Csere János Gyakorló Gimnázium vezetőtanára, az évek során nagyon sokat tett a fizika népszerűsítéséért és a tehetséges tanulók gondozásáért. Iskolájában rendszeresen szervezett fizika feladatmegoldó versenyeket. Tanítványai

gyakra szerepelnek az elsők között hazai fizika versenyeken (Mikola versenyen, KöMaL, OKTV). A Nemzetközi Csillagászati és Asztrofizikai Diákolimpiákon két tanítványa is dobogós helyezést ért el. Eredményes munkájával, szakmai tudásával, színes egyéniségével példát mutatva komoly elismerést vívott ki diákjai és tanártársai között.

A fizika népszerűsítéséért

Rudolf Tamásné a budapesti Áldás Utcai Általános Iskolában tanít matematika–fizika szakos tanárként. Nagyon fontosnak tartja, hogy minden segítséget megadjon tanítványainak a tudás megszerzéséhez. Komoly hivatástudattal, kellő derűvel és szeretettel foglalkozik tanítványaival. Rendszeresen viszi őket a Magyar Tudományos Akadémia előadásaira, ahova egyetlen általános iskolai tanárként meghívást kap. Rövidebb-hosszabb filmeket készít a fizika tanulásához, megértéséhez. Tehetséggondozó munkája is példaértékű. Régi és jelenlegi tanítványai országos és nemzetközi versenyeken díjazottak.

Szabó László Attila az egyetem elvégzése óta a Csongrádi Batsányi János Gimnáziumban tanít, jelenleg a matematika–fizika–informatika munkaközösség vezetője, illetve az iskola természettudományos laboratóriumának átadása óta az Öveges-projekt szakmai vezetője. Rengeteg energiát fektet abba, hogy a kísérletezésen keresztül szerettesse meg a fizikát. Nyári táborokat és kísérletező délutánokat szervez, természettudományos kísérletezős versenyt is szervez általános iskolásoknak. Nemcsak diákjai, de saját foglalkozásai is több díjban részesültek az évek során.

Kitüntetések október 23-a alkalmából, 2020

Magyar Érdemrend tisztikeresztje polgári tagozata

Bozóki Zoltán fizikus, a Magyar Tudományos Akadémia doktora, a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Kar Fizikai Intézete Optikai és Kvantumelektronikai Tanszékének egyetemi tanára a fotoakusztikus elvű, környezetvédelmi és ipari célú gázkoncentráció-mérő műszerek pontosságát, megbízhatóságát növelő berendezések, illetve eljárások fejlesztése területén elért kiemelkedő szakmai eredményei elismeréseként érdemelte ki a díjat.

Geresdi István fizikus, a Magyar Tudományos Akadémia doktora, a Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar Földrajzi és Földtudományi Intézete Földtani és Meteorológiai Tanszékének egyetemi tanára a meteorológia, a felhőfizika és a statisztika területén elért, nemzetközi szinten is alkalmazott kutatási eredményeiért, valamint kiváló oktatói munkájáért kapta a magas elismerést.

Kürti Jenő fizikus, a Magyar Tudományos Akadémia doktora, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bolyai Kollégiumának igazgatója, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar Fizikai Intézete Biológiai Fizikai Tanszékének egyetemi taná-

ra a szén nanoszerkezetek vizsgálatában elért, nemzetközileg is kimagasló tudományos eredményei, kiváló oktatói, valamint intézetvezetői és szakkollégium-irányítói tevékenysége elismeréseként részesült a kitüntetésben.

Magyar Arany Érdemkereszt polgári tagozata

Kiss Áron Keve, a Magyar Csillagászat Nonprofit Kft. ügyvezetője a hazánkban megrendezett 2019. évi Nemzetközi Csillagászati és Asztrofizikai Diákolimpia szervezése és lebonyolítása során végzett tevékenysége, valamint a tudomány-népszerűsítés új, innovatív hazai műhelye, a Svábhegyi Csillagvizsgáló létrehozásában és működtetésében vállalt szerepe elismeréseként részesült a díjban.

Krassói Kornélia, a budapesti XXI. kerületi Jedlik Ányos Gimnázium korábbi igazgatóhelyettese, nyugalmazott tanára a középiskolai fizikaoktatás területén végzett több mint öt évtizedes, elhivatott pedagógusi munkájáért kapta a kitüntetést.

Kitüntetések március 15-e alkalmából, 2021

Széchenyi-díj

Szabó György fizikus, a Magyar Tudományos Akadémia doktora, az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Energiatudományi Kutatóközpontja Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Intézetének tudományos tanácsadója Magyarország számára kivételesen értékes tudományos pályafutása során az evolúciós játékelméletek kidolgozásában, illetve társadalmi problémákra történő alkalmazásában, valamint a komplex rendszerekben önszerveződést eredményező kölcsönhatások azonosításában elért, világviszonylatban is kimagasló eredményei elismeréseként részesült a díjban.

Magyar Érdemrend tisztikeresztje polgári tagozata

Korpa Csaba mérnök-fizikust, a Magyar Tudományos Akadémia doktora, a Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar Fizikai Intézete Elméleti Fizika Tanszékének egyetemi tanárát az elméleti magfizika területén folytatott kutatói munkájáért, valamint a pécsi egyetemi elméleti fizikai oktatás fejlesztésében és a tanárképzésben vállalt jelentős szerepéért tüntették ki.

Magyar Érdemrend lovagkeresztje polgári tagozata

Hegedüs Tibor fizikus, csillagász, a Szegedi Tudományegyetem Bajai Observatóriumának igazgatója, a Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar Fizikai Intézete Csillagászati Tanszékének vezetője, tiszteletbeli egyetemi docense nemzetközileg is elismert asztrofizikai kutatásai, oktatói és tudományos közéleti tevékenysége, valamint a Nemzetközi Csillagászati és Asztrofizikai Diákolimpiára készülő magyar középiskolások felkészítésében vállalt szerepe elismeréseként részesült a díjban.